

Muutokset puhuttaessa
mahdollisia

Hyvä juhlayleisö,

Kun Metsäteollisuus ry perustettiin 100 vuotta sitten, Suomen tavaravienti koostui lähes yksinomaan metsätalouden ja metsäteollisuuden tuotteista. Siirryimme korkeamman jalostusasteen paperi- ja selluteollisuuteen maailmansotien välillä tapahtuneen rakennemuutoksen myötä. Tämä muutos oli yksi Suomen tärkeistä menestystekijöistä 1930-luvulla. Suomen tavaraviennistä viidennes on edelleen metsäteollisuuden tuotteita, jonka merkitystä kansantaloudelle lisää korkea kotimainen arvonlisäys.

Tehtaita on avattu ja suljettu, yrityksiä on vuoroin fuusioitu ja pilkottu. Markkinat on haettu maailmalta ja tuotteet sopeutettu kysyntään. Kirveet on korvattu harvestereilla. Muutos on ollut jatkuvaa ja useimmiten hallittua, mutta toisinaan kipeää yksilö- tai kuntatasolla.

Menneisyydessä kasvua haettiin myös ympäristön kustannuksella. Uittoväylät, laajat avohakkuut ja haitalliset päästöt vesistöihin jättivät kaikki oman ikävän leimansa metsäteollisuuden menestystarinalle. Tänään julkaistu metsäteollisuuden vastuullisuussitoumus 2025 on yksi osoitus siitä, että myös näissä asioissa metsäteollisuus on kyennyt uudistumaan.

Metsäteollisuus on sitoutunut edistämään kestäväää taloutta ja hyvinvoinnin kasvua luomalla arvonlisää, maksamalla veroja ja työllistämällä ihmisiä eri puolella Suomea suoraan ja arvoketjumme kautta. Työllisyys, kestävä talous ja hyvinvoinnin kasvu ovat myös hallituksen keskeiset tavoitteet, joiden eteen olemme tehneet ja tulemme tekemään määrätietoisesti töitä.

Työmarkkinajärjestöjen sopima kilpailukyky sopimus paransi Suomessa valmistettujen hyödykkeiden kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Vienti on lähtenyt reippaaseen kasvuun ja työllisyys paranee. Myös kotimarkkinat ovat vilkastuneet ja kuluttajien luottamus on huipussaan, koska työtä on tarjolla ja ostovoima kasvaa. Tähän mennessä solmitut liittokohtaiset sopimukset ovat tukeneet tätä myönteistä kehitystä.

Työllisyysasteen parantaminen on edelleen hallituksen keskeisimpiä tavoitteita. Siihen pääsemiseksi olemme toteuttaneet suuria ja pieniä työmarkkinoiden toimintaan vaikuttavia uudistuksia, kuten työttömyysturvaan liittyvät muutokset, palkkatuen uudistus ja varhaiskasvatusmaksujen alennus. Hallitusohjelman tavoitteet 72 prosentin työllisyysasteen saavuttamisen, velkaantumisen taittumisen ja verotuksen osalta ovat toteutumassa.

Mutta tämä ei riitä. Työllisyysasteen pitäisi olla paljon korkeampi, jotta kestävyysvaje saataisiin nujerrettua. Siksi meidän pitää jatkaa uudistamista. Huhtikuun kehysriihessä katsomme, mitä on vielä tehtävissä esimerkiksi työmarkkinoiden joustavoittamiseksi. Se ei tule olemaan helppoa, sillä nykyinen talouskasvu tuudittaa väärään levollisuuteen.

Vaikka talous kasvaakin ennätysvauhtia, ei Suomen isoja ongelmia ole ratkaistu. Otamme keskellä noususuhdannetta lisää velkaa, työllisyysasteemme laahaa muita pohjoismaita jäljessä, kun samaan aikaan useat alat ja alueet kärsivät työvoimapulasta. Hanskoja ei saa nyt tiputtaa. Jakovaraa ei ole, on vain kasvava jakovaara.

Sosiaaliturvajärjestelmämme tarvitsee kattavan uudistuksen. Osa-aikaista työtä ja tukia on voitava yhdistää joustavammin. Työ on parasta sosiaaliturvaa. Tämän tulee olla kantava ajatus, kun sosiaaliturvaa uudistetaan kannustavammaksi. Pitkällä aikavälillä verotuksen painopistettä tulee siirtää työn verotuksesta tuottavuuden ja työllisyyden kasvua vähemmän haittaaviin veroihin.

Yhteisöverokantaa alennettiin jo viime hallituskaudella kahteen otteeseen yhteensä kuudella prosenttiyksiköllä lopulta 20 prosentin tasolle vuonna 2014. Uskallan väittää, että alentaminen on tuonut tavoiteltua dynamiikkaa talouteen. Yrittäjävähennyksellä on kevennetty myös muiden yritysmuotojen verotusta.

Verotusta käytetään välineenä myös muihin kuin finanssipolitiisiin tavoitteisiin. Suomi on ensimmäisenä maailmassa ottanut käyttöön hiilidioksidipäästöihin perustuvan energiaverotuksen vuonna 1990. Viime viikkoina Euroopan unionissa on käyty keskustelua muoviverosta. Olen valmis tutkimaan avoimin mielin muoviveroa tai kertakäyttöisten muovituotteiden kieltoa, jotta muovin käyttö saadaan vähenemään. Tärkeintä on kuitenkin saada kierrätys toimimaan, kuten paperin ja kartongin osalta on tehty jo aikoja sitten.

Hallitus on käynnistänyt verotuksen tiekartta -hankkeen, joka pohjustaa ehdotuksia yritys- ja tuloverotuksen kehittämisestä. Kilpailukyky, ennakoitavuus ja johdonmukaisuus ovat keskeisiä hyvän verojärjestelmän ominaisuuksia. Tekemällä pitkän aikavälin suunnitelman hallitus antaa kansalaisille ja yrityksille selkeän signaalin siitä, että Suomi on jatkossakin valtio, jossa kannattaa kouluttautua, tehdä työtä, investoida, työllistää ja laajentaa toimintaa.

Myös yritystukien osalta olemme laatimassa tiekarttaa. Tavoite on laatia yhteisesti hyväksytty pitkän aikavälin suunnitelma, jossa yritystukijärjestelmää kehitetään selkeämmäksi, paremmin yritysten uudistumista ja tuottavuutta edistäväksi sekä valtiontalouden kannalta kustannustehokkaammaksi huomioiden energia- ja ilmastostrategian tavoitteet. Tämänhetkisen arvion mukaan valtioneuvoston asettama työryhmä antaa loppuraporttinsa maaliskuun 2018 aikana.

Suomi ei ole maailmasta erillinen saareke, jossa voidaan tehdä ihan mitä huvittaa. Meidän on kaikissa päätöksissämme huomioitava tarve pitää yllä kansakuntamme kansainvälinen kilpailukyky. Suomi elää viennistä, josta 60 prosenttia suuntautuu Euroopan unionin jäsenmaihin. Vahva ja yhtenäinen Euroopan unioni on meidän etumme. Menestyäkseen unionin tulee olla kuin Suomen metsäteollisuus. Sen tulee uudistua jatkuvasti. Sekä Suomen että EU:n täytyy tulevaisuudessa panostaa enemmän tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin.

Aktiivisuus tuottaa tuloksia. Unionissa päästiin hiljattain yhteisymmärrykseen LULUCF-asetuksesta eli siitä, miten hiilinielut ja metsien ja maankäytöstä aiheutuvat päästöt otetaan huomioon unionin ilmastotavoitteissa vuoteen 2030 saakka. Jossain vaiheessa

neuvotteluita ehti jo näyttämään siltä, että Suomen näkemyksille ei EU-pöydissä saada vastakaikua. Lopulta Suomen laaja-alainen ja sinnikäs vaikuttamistyö tuotti tulosta. Kiitän metsäteollisuutta hyvästä yhteistyöstä, joka toimi saumattomasti.

Silti meidän on syytä katsoa peiliin. On syytä pohtia, olemmeko riittävän aikaisessa vaiheessa liikkeellä vai reagoimmeko vain muiden aloitteisiin. On syytä myös pohtia, olemmeko satsanneet riittävästi ennakkovaikuttamiseen Brysselissä ja muissa EU-jäsenmaissa. Kun olin toissa viikolla Madridissa tapaamassa kollegaani, mieleeni tuli, että meidän kannattaisi panostaa kahdenväliseen vaikuttamiseen vieläkin enemmän.

Sadassa vuodessa Suomi on noussut Euroopan takapajulasta yhdeksi maailman parhaista maista. Olemme jatkuvasti eri vertailuissa kärkimaiden joukossa, puhutaanpa sitten yritysten toimintaympäristöstä tai tasa-arvosta. Muutos on edellyttänyt meiltä kykyä ja halua muuttua, kykyä katsoa kauemmaksi kuin omiin varpaisiin. Se on vaatinut meiltä myös halua kuunnella ja tehdä yhteistyötä. Yhteistyö ja jatkuva uudistuminen ovat tarpeen, mikäli aiomme pärjätä globaalissa kilpailussa.